

PERSONÁLIE

Nadporučík ve výslužbě Česlav Valošek – válečný veterán, příslušník čs. samostatné obrněné brigády ve Velké Británii

* 29. dubna 1925

Narodil se 29. dubna 1925 v Albrechticích u Českého Těšína. V roce 1936 ukončil obecnou školu a pokračoval ve studiu na gymnáziu v Českém Těšíně, nejprve s českým jazykem vyučovacím a od října 1938 po obsazení Těšínska Polskem s polským jazykem vyučovacím. Na podzim 1939, kdy nacistické Německo rozpoutalo druhou světovou válku, musel studium ukončit. Německým pracovním úřadem byl přidělen jako dělník do Larischova zahradnictví v Karviné Solci. V tomto těžkém životním období, kdy musela jeho rodina přijmout tzv. *volksliste* č. 3, očekával, že bude muset nastoupit do německé armády. Stalo se tak v srpnu 1943, kdy obdržel povolávací rozkaz a ocitl se ve Verdunu ve Francii, kde prodělal několikaměsíční dělostřelecký výcvik. Do bojů na frontě však nasazen nebyl. Dělostřelecká jednotka tvořená především vojáky z Těšínska a Horního Slezska, byla využívána k budování palebných postavení pro jednotky, které ji následovaly.

Jak sám říká: „Šlo vlastně o pracovní jednotku, budovali jsme okopy pro děla a po ukončení prací jsme byli přesunuti vždy na další palebné postavení.“ I když si byl vědom následků, byl přesvědčen o tom, že musí dezertovat. „K útěku jsme se rozhodli tři,“ říká Česlav Valošek, „já, Alois Stankuš a Vincenc Vitoš, oba rovněž z našeho kraje. Podařilo se nám utéci ze strážní služby, a protože jsme potřebovali náboje do pušek a potraviny, vloupali jsme se do muničního i proviantního skladu uvnitř palebního postavení. Bylo to velmi nebezpečné a pokud by nás tehdy chytili, čekala nás okamžitá smrt. S tím jsme se v noci vypravili na cestu. Vzpomínám si, že jsme se ocitli v minovém poli, našťáště jsme na miny nenarazili, bylo to minové pole jakoby“. Podařilo se nám ukrýt na jedné farmě ve stodole, odkud jsme chtěli v noci pokračovat dále. K tomu nedošlo, protože nás překvapil francouzský sedlák, jemuž ta farma patřila. Měli jsme opět štěstí, hlavně proto, že jsem uměl francouzsky a vysvětlil jsem mu, že jsme zběhové. Nechal nás ve stodole celých 14 dnů až do příchodu kanadských jednotek a pak jsme se s jeho pomocí přihlásili na kanadském velitelství spojeneckých armád.“

Foto: Vojín Česlav Valošek 1945
(soukromý archiv Č. Valoška)

Vřichni tři byli umístěni ve shromařdiřti zajatců, kde několik týdnů čekali na to, než byli zařazeni do transportu a lodí přesunuti do Anglie do přístavu South Hampton a následně do Skotska, kde byli vystrojeni. Krátce nato pak odjeli znovu do Anglie, do South end on Sea, přístavního měřtečka, kde po vykonání vojenské přísahy byli zařazeni do řs. samostatné obrněné brigády.

Po následném krátkém výcviku se celá jednotka přemístila do Francie, kde se od listopadu 1944 do konce války účastnil bojových akcí v severní Francii u Dunkerque. Česlav Valošek vzpomíná, jak mu málem vybouchl granát, který měl v kapse a u kterého se mu uvolnila pojistka. Stačil ho ještě odhodit. Konec války ho zastihl ve Francii. Následoval přesun do Plzně a do Klatov. Zde se podílel na bojových akcích proti

Foto: Vojenská přísaha (South end on Sea, říjen 1944)
(soukromý archiv Č. Valoška)

Němcům a esesákům, kteří se pohybovali a v noci rabovali ve vesnicích na Klatovsku v šumavských lesích. Po odchodu do zálohy se přihlásil v Ostravě do jednoletého kurzu přípravy k maturitě a v roce 1946 maturoval. Posléze se přihlásil ke studiu Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity v Brně, obor přírodopis-zeměpis, kterou úspěšně absolvoval v roce 1950. Jako pedagog vyučoval jeden rok na základní škole v nedalekém Horním Těrlicku. Od roku 1952 přešel do Českého Těšína, kde vyučoval ve škole důstojnického dorostu. Po roce působení jeho nadřízení zjistili, že byl v západní armádě, což se tehdy neslučovalo s posláním pedagoga. Musel školu opustit, avšak u učitelství ještě mohl zůstat. Přijali ho na základní školu do Českého Těšína, kde byl do roku 1953, kdy přešel učit na těšínské gymnázium.

V roce 1957 neprošel následnými prověrkami s tím, že „neskýta záruku kladného působení na mládež“. Byl okamžitě propuštěn. Podařilo se mu najít pracovní místo na Dole československé armády v Karvině. Zde si udělal vrtačský kurz a po roce přešel na Důl 9. květen v Horní Suché, kde pracoval jako vrtač v geologickém průzkumu až do roku 1965. Od roku 1966 do roku 1968 byl zaměstnán v Krajském středisku památkové péče v Ostravě-Přívoze. Vrátil se tak ke své původní profesi přírodovědce a stal se vedoucím přírodovědného oddělení. V roce 1968 odchází zpět do školství, kde byl až do svého odchodu do důchodu do roku 1985. Česlav Valošek je ženatý, se svou ženou Annou mají pět dětí. Láska k přírodě ho provází celý život. Od roku 1951 pracoval jako člen vlastivědného kroužku při Okresním vlastivědném ústavu v Českém Těšíně a v roce 1957 se stal konzervátorem státní ochrany přírody. Své geologické sbírky věnoval Muzeu Těšínska, je autorem mnoha vědeckých prací a článků. Od roku 1969 do loňského roku byl kronikářem Albrechtic u Českého Těšína. Zasloužil se i o archeologický průzkum právě v této obci, o jejímž osídlení se dlouho nic nevědělo.

„Jak vnímám hrdost na svou zemi? To není lehká otázka. Už na obecné škole jsem si nesmírně vážil tehdejšího ředitele Dvořáka, to byl opravdový vlastenec. Přistěhoval se vlastně do tohoto regionu z Čech a do prostředí, kde žilo více národností, Poláci i Němci. Vždy jsem se hlásil k tomu, že jsem Čech a jsem na to hrdý. A co bych chtěl vzkázat mladé generaci? Aby si vážila demokracie, aby žila opravdovou demokracií, ale ne takovou, kde je všechno dovoleno, a která se řídí určitými pravidly, lidskými pravidly.“

plk. v zál. Petr Majer